

Alueuetyön kehittämisen tilannekatsaus

Kapa

21.12.2021

Maija-Liisa Rantanen

Miksi
aluekehittämistä?

Tavoitteena on pienten lasten (0-13 v)
**hyvinvoinnin tukeminen moniammatillisena
yhteistyönä**

(työstämistä laajennetaan myöhemmin kattamaan 13+ -vuotiaat)

Tarkoituksena on varmistaa (suuralueittain),
että

Alueen eri toimijat
**tuntevat toisensa ja
toistensa tehtävät**

Eri toimijoiden
välillä **yhteistyö
toimii tarpeen
mukaisella tavalla**

Alueella on
olemassa **toimivat
yhteistyörakenteet**

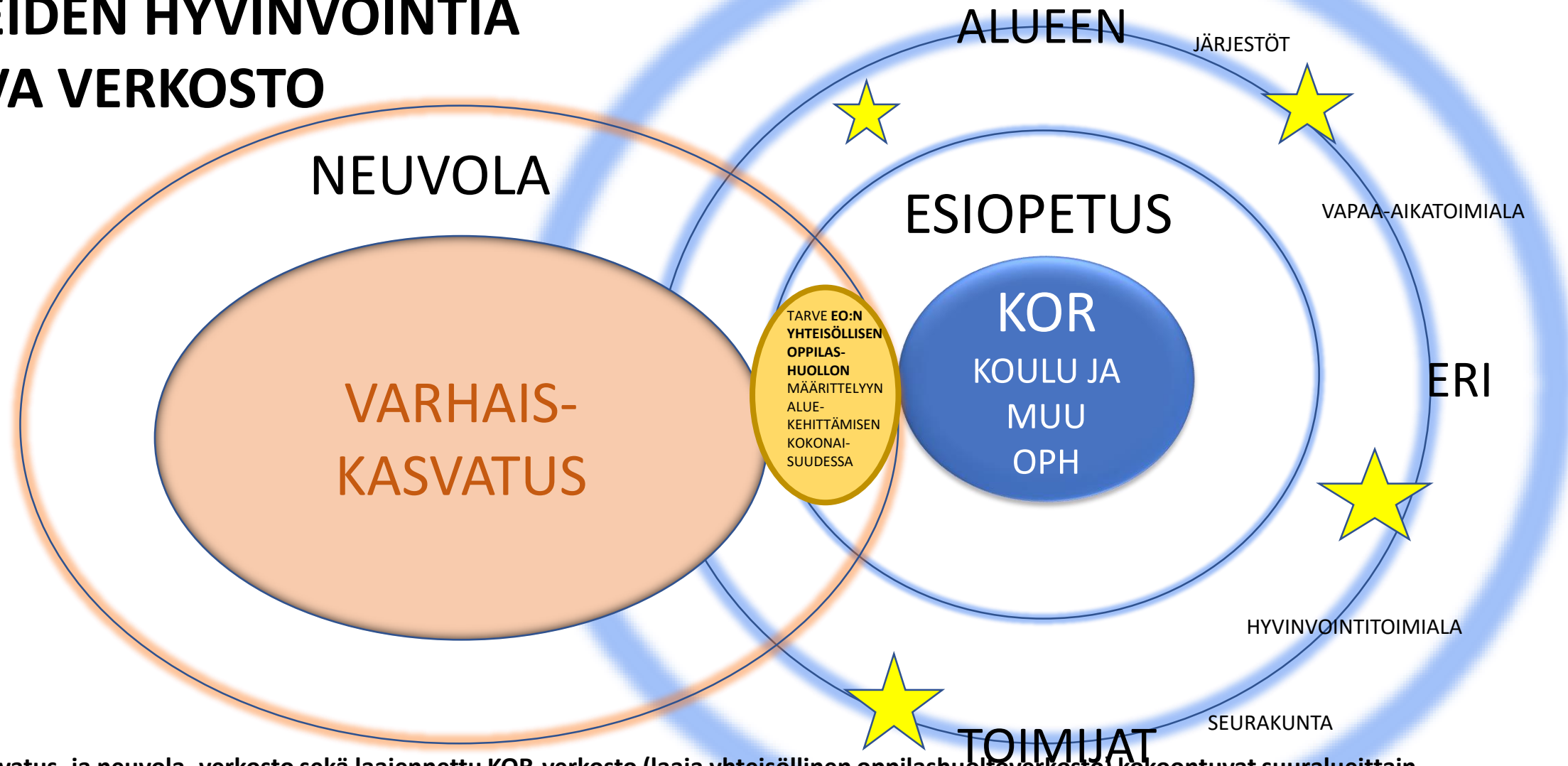
**Tarpeellinen tieto
kulkee** toimijalta
toiselle

Palveluiden ja eri
toimijoiden välisen
yhteistyön
**lähtökohtana on
asiakslähtöisyys**

1. Nummi-Halinen (01/2020)
2. Maaria-Paattinen
3. Pansio-Jyrkkälä
4. Varissuo-Lauste
  - a. Pääskyvuori-Varissuo
  - b. Lauste-Vasaramäki
5. Skanssi-Uittamo (mukana eteläisestä keskustasta Vähä-Heikkilä-Puopelto oppilasalue)
6. Keskusta (jako Aurajoen mukaan)
  - a. Keskusta eteläinen
  - b. Keskusta pohjoinen
7. Hirvensalo-Kakskerta
8. Runosmäki-Raunistula
9. Länsikeskus
10. Ruotsinkieliset palvelut (11/2021)

Perhekeskustoiminnan ohry päätti 10.12.21, että luotu pohja muodostaa perhekeskustoiminnan verkostorakenteen. Jatkossa kehittämisestä käytetään termiä perhekeskuskehittäminen.

ALUEELLINEN LASTEN JA PERHEIDEN HYVINVOINTIA TUKEVA VERKOSTO

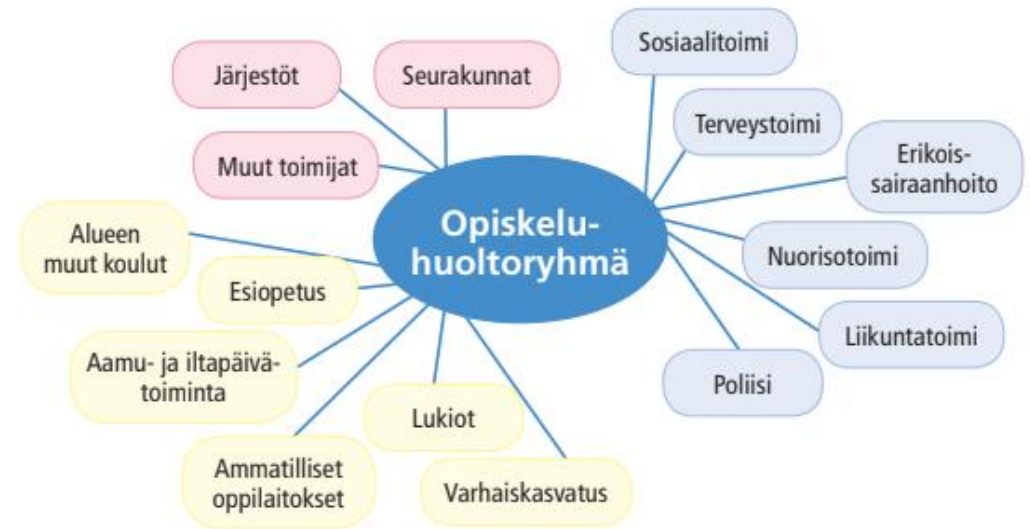
Varhaiskasvatus- ja neuvola -verkosto sekä laajennettu KOR-verkosto (laaja yhteisöllinen oppilashuoltoverkosto) kokoontuvat suuralueittain vuosikellon mukaan säännöllisesti. Varhaiskasvatus-neuvola verkosto kokoontuu helmi-, huhti-, syys- ja marraskuussa. Laajennettu KOR- verkosto kokoontuu maaliskuu-, huhtikuussa sekä syys- lokakuussa. Tarvittaessa verkosto tai osia siitä voidaan kutsua koolle nopeasti akuuttien asioiden hoitamista varten.

THL: Yhteisestä työstä hyvinvointia – opiskeluhooltoryhmä perusopetuksessa, s. 26

Opiskeluhooltoryhmä kehittää aktiivisesti yhteistyökäytäntöjä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Yhteistyöllä varmistetaan, että esimerkiksi koulun ulkopuolisissa sosiaali- ja terveyspalveluissa osataan hyödyntää opiskeluhollossa jo tehty monialainen työ oppilaan asioiden selvittelyssä sekä tukemisessa. Myös erityistä tukea ja osaamista tarjoavien yhdistysten ja järjestöjen kanssa voidaan sopia yhteistyöstä tarpeen mukaan. Kolmannen sektorin kanssa voidaan yhdessä tukea esimerkiksi toimintatavoitteisten ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden hyvinvointia.

Opiskeluhooltoryhmä koordinoi yhteistyön käytännön toteutusta koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Kouluvuoden opiskeluhoitoa suunniteltaessa pohditaan sopivia yhteistyökumppaneita ja heidän kanssaan tehtävää yhteistyötä. Joskus yhteistyökumppanit ovat aloitteellisia ja tarjoavat itse työhön sopivia toimintamalleja. Opiskeluhooltoryhmä varmistaa, että opiskeluholllon toiminta muodostaa yhtenäisen ja koulun tarpeita vastaavan kokonaisuuden. Yhteisöllisessä työssä tärkeitä kumppaneita ovat muun muassa kunnan liikuntatoimi, nuorisotoimi, seurakunnat, kolmannen sektorin toimijat ja ammattikorkeakoulut.

Opiskeluhooltoryhmän toimintamalli

Kuvio 5. Koulun ulkopuolinen opiskeluholllon yhteistyöverkosto (K. Laitinen, 2018).

Verkostojen kokoonpano

Varhaiskasvatus-neuvola

- (Hallinnon edustus: kehittämisspalvelut, ehkäisevä terveydenhuolto, ehkäisevä päihdetyö, sosiaalipalvelut)
- Alueen päiväkotien johtajat, aluepäällikkö, varhaiskasvatuksen erityisopettajat, alueelliset sosionomit, esiopetuksen kuraattorit
- Alueen neuvoloiden terveydenhoitajat, neuvolapsykologi, perheneuvolan edustaja
- Turun seurakuntien lapsityön edustaja ko. srk:sta
- V-S:n lastensuojelujärjestöjen edustaja
- Lapsiperhesosiaalityön ja lastensuojelun avohuollon johtavat sosiaalityöntekijät
- Kirjaston / aluekirjaston edustaja

Alueellinen laajennettu KOR

- (Hallinnon edustus: kehittämisspalvelut, ehkäisevä terveydenhuolto, ehkäisevä päihdetyö, sosiaalipalvelut, perusopetus, kouluterveydenhuolto)
- Alueen koulujen (1-6 / 9. lk) oppilashuoltoryhmät, ei (tässä vaiheessa) keskitetyn palveluiden kouluja
- Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan edustus
- Turun seurakuntien lapsi- / nuorisotyön edustaja ko. srk:sta
- V-S:n lastensuojelujärjestöjen edustaja
- Lapsiperhesosiaalityön ja lastensuojelun avohuollon johtavat sosiaalityöntekijät, perheneuvolan edustaja
- Nuoriso- ja liikuntapalveluiden edustus
- Kirjaston / aluekirjaston edustaja
- Lasten ja nuorten harrastamisen edustus

Tarve verkostojen kokoonpanon tarkistamiseen perhekeskustoiminnan näkökulmasta

Tarve eri toimintojen aluejakojen tarkasteluun ja mahdolliseen yhtenäistämiseen perhekeskustoiminnan näkökulmasta

Keskeisiä prosesseja – vahvistettu olemassa olevia, käynnistetty uusia, havaittu lisätarpeita kuvauksiin ja toimintamalleihin

- **Yhteisöllisen oppilashuollon vuosikello**
  - Mallin jalkauttamiseen tarvitaan edelleen palvelualueiden johdon tuki ja linjajohdon toimenpiteet
  - Vuosikellossa merkitty toukokuulle perusopetuksessa: Koulukohtaisen KOR-toiminnan kyselyyn ja arviointiin osallistuminen ja esiopetuksessa: Oppilasaluealuekohtaiseen esiopetuksen yhteisöllisen oppilashuoltotoiminnan kyselyyn ja arviointiin osallistuminen. Arviointikyselyn valmisteluun tarvitaan toimeksianto monialaiselle työrukkaselle.
- **Yksilöllisen oppilashuollon prosessien tarkastelu**
  - Lokakuussa 2021 koottu laajennetuissa KOReissa tietoa yksilöllisen oppilashuollon prosessien sujuvuudesta ja kehittämisen näkemyksistä perusopetuksen osalta
  - Tuotu esille tarvetta ohjeistuksen selkiyttämiseen, prosessien yhtenäistämiseen
  - Mitkä ovat seuraavat askeleet?
- **Neuvolatiimien toiminnan yhtenäistäminen**
  - Toiminta luotu Teams-ympäristöön (vähitellen neuvolakohtaisesti). Päätetty edetä portaittain. Tähän mennessä on aloitettu Brahen ja Mäntymäen neuvoloissa. Edetään edelleen neuvola kerrallaan.
  - Yhtenäisen käytännön ohjeistus luotu. Mallin jalkauttamiseen tarvitaan edelleen palvelukokonaisuuksien ja palvelualueiden johdon tuki sekä linjajohdon toimenpiteet jalkauttamiseen ja toteutumisen seurantaan
- **Neuvolalomakkeiden siirron digitalisaatio**
  - Teknisen taustan ja prosessien valmistelutyötä on tehty pitkään. Vuoden 2022 alussa päästään vihdoin toteutusvaiheeseen, jossa pilottina Mullintien neuvolan ja Röntämäen päiväkodin välinen tiedonsiirto
  - Pilottikokemuksen karttuessa hiotaan mallia ja tavoitteena laajentaa digitaalinen siirto muille alueille
- **Asiakasohjausprosessien analysointi yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa → Havaittu tarve sähköisen perhekeskuksen kehittämiseen**
  - Mahdollistaa kolmannen sektorin toimijoiden ja palveluiden näkyvyyden ja tunnettuuden sekä sujuvoittaa palveluun ohjautumista
  - Tulee huomioida valtakunnallinen ohjeistus asiassa
  - Maakunnan perhekeskustasolla haettu Kehittämisrahoitusta yhteistyössä perusturvakuntayhtymä Akselin kanssa
  - Miten / millä päätöksellä saadaan liitettyä turku.fi –sivustojen uudistamiseen?

Keskeisiä prosesseja – vahvistettu olemassa olevia, käynnistetty uusia, havaittu lisätarpeita kuvauksiin ja toimintamalleihin

- **Luotsi-toimintamallin jalkauttaminen**
  - Laaja henkilöstön ja toimijatahojen peruskoulutus toteutettu vuoden 2021 aikana
  - Mallin mukainen kouluttajakoulutus sosiaalipalvelujen pohjoisella alueella toteutettu syksyllä 2021. Läntisen ja eteläisen alueen vastaavat koulutukset ovat tulossa keväällä 2022.
  - Pohjoisen alueen Tue lasta –koulutus on ilmoittautumisvaiheessa, toteutus keväällä 2022. Muiden alueiden toteutukset syksyllä 2022
  - Jatkuvan koulutuksen ja täydennyskoulutautumisen suunnitelma kehitteillä
  - Teams-ympäristöön perustetaan toimintamallille materiaalipankki ja tiimi
  - Paikallinen / alueellinen johtoryhmä tarvitaan monialaisen kokonaisuuden ohjausta

---
- **Pyydä apua –napin kehittämistyö**
  - Valmisteluun ja toteutukseen osallistuminen
- **Monialaisen arviointi- ja konsultaatiotiimin pilotointi**
  - Päätetty aloittaa Syvälahden ja Pansion neuvoloiden alueilla
  - Valmistelu- ja pohjatyötä tehty syksyllä 2021, aloituksen tavoite vuoden 2022 alussa
  - Kehittämistukea saatu ns. Naantalin mallista, ko. mallin mukainen toiminta käynnistynyt lähiaikoina useissa Varsinais-Suomen alueen kunnassa tai kuntayhtymässä
- **Nepsy-tiimin toiminnan suunnittelu ja kehittäminen**
  - Yhteistyö ohjaus- ja työryhmän sekä varhaiskasvatuksen Nepsy-toiminnan kehittelyn kautta
- **Lapsiperhesosiaalityön ja lastensuojelun yhteistyön rakenteet kasvatus- ja opetuspalveluiden toimijoiden kanssa**
  - **Puuttuvien toimintamallien kuvaaminen**
    - varhaiskasvatus lastensuojelun tukitoimena
    - huoli-ilmoituksen / lastensuojeluilmoituksen jälkeen tapahtuva yhteistyö ilmoittajatahon kanssa
    - palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä tehtävä yhteistyö
  - **Lastensuojelun ja lapsiperhesosiaalityön osallisuus perhekeskusverkostoissa**

Tulevaisuuden SiSoTe – yhteistyö Turussa

- Kasvatus- ja opetusjohtajan koolle kutsuma monialainen työryhmä, jonka **tehtävänä** on laatia **esitys kasvatukseen ja opetukseen liittyvien sote-palvelujen toiminnan turvaamisesta muutostilanteessa ja tarvittavien yhteistyörakenteiden säilyttämisestä / luomisesta Turun kaupungin ja hyvinvointialueen välillä**
  - Kokonaiskuvan rakentaminen
  - Suunnittelun ja operatiivisen johtamisen tuen rakenteet
  - Tuotannossa tapahtuva yksilökohtainen yhteistyö
- Kunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon **yhteistyövelvoitteista säädetään** mm. oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa, sosiaalihuoltolaissa, terveydenhuoltolaissa, lastensuojelulaissa sekä opetustoimea koskevissa laeissa
- **Lähtökohtana** tulee olla, että kunta ja hyvinvointialue tukevat toisiaan ja tekevät yhteistyötä myös muiden toimijoiden kanssa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen eteen

LINJAUS 2: Perhekeskuksen palvelukokonaisuus

Kehittämisen ja monialaisen verkostotyön perusrakenteet luotu - Alueiden toimijoilta saatu tietoa

- Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin vaikuttavista ilmiöistä ja rakenteista
- Toimivista ja vielä kehittämistä vaativista operatiivisen toiminnan prosesseista sekä kokonaan puuttuvista prosessikuvauksista
- Aluetoimijoiden tilannekuva nostanut esille selkeitä ja konkreettisia tarpeita
  - Perustoiminnan asiakaslähtöinen kehittäminen vs. hankeviidakko → pysyvät tuen perusrakenteet ja resurssit
  - Varhaisen tuen ja palveluun ohjautumisen kehittämistarpeet
  - Puheeksi ottamisen ja asiakaslähtöisen toimintakulttuurin haasteet
  - Monialaisen yhteistyön toimintakulttuurin haasteet
  - Yhteensovittavan johtamisen tarpeet

Aluekehittämisestä perhekeskuskehittämiseen

- Tarve yhteensovittavaan johtamiseen
  - Perhekeskusjohtaminen Turussa?
    - Selkeät johtamisen ja päätöksenteon prosessien kuvaukset yli palvelukokonaisuuksien ja organisaation eri tasoilla
      - Päätökset verkostomaisen perhekeskuksen aluejaoista ja kokoonpanoista
      - Päätökset keskeisten prosessien jalkauttamisesta ja tarvittavien uusien prosessien kuvaamisesta ja kehittämisestä
      - Päätös sähköisen perhekeskuksen kehittämisestä
      - Monialainen koulutussuunnittelu ja kehittämisen painopisteet (strateginen suunnittelu)